

วิธีการเก็บ และรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล

การศึกษาเรื่องแก้ไขข้อมูลจากการวิจัยในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรในประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ในส่วนที่เป็นการศึกษาในเขตชนบท ดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการจักกลุ่มอย่างมีระบบ โดยได้แบ่งเขตวิจัยออกเป็น ๒ ส่วนคือ การวิจัยส่วนที่เป็นเขตเมือง โดยหมายถึง เขตเทศบาลทั่วประเทศ และการวิจัยส่วนที่เป็นเขตชนบท ซึ่งหมายถึงส่วนอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเขตเมือง โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว นี้ ได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่าง โดยยกเว้นอำเภอชายแดนที่มีหมู่บ้านกระจัดกระจาย ไม่มีทางคมนาคมที่สะดวกสำหรับจะเดินทางไปถึงภายในเวลาจำกัดได้ และอำเภอที่มีการปฏิบัติการของผู้ออกการร้าย และจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่จังหวัด ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล กรัวเริ่มตัวอย่างในเขตชนบทจะเป็นตัวแทนของกรัวเรือนประมาณ ๑ ต่อ ๒,๐๐๐ กรัวเรือนทั่วประเทศ

สำหรับการเก็บข้อมูลในเขตชนบท นี้ได้ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนเมษายน ถึง พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ โดยใช้สถิติทั้งในขั้นปริญญาบัณฑิตและมหาบัณฑิต ซึ่งได้ผ่านการอบรมในหน้าที่พนักงานสำรวจจากสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้สัมภาษณ์หัวหน้ากรัวเรือน ซึ่งมีอายุไม่เกิน ๖๐ ปีที่ตกเป็นตัวอย่างเกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากร การสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในเขตชนบทแบ่งเป็น ๓ ขั้นตอนคือ

ขั้นแรก เป็นการสุ่มตัวอย่างระดับอำเภอ ได้แบ่งอำเภอในประเทศไทยออกเป็น ๑๕ กลุ่มตามลำดับความเป็นเมือง โดยจักตามลำดับอัตราส่วนของจำนวนประชากรที่ประกอบอาชีพ

ทางการเกษตรต่อจำนวนประชากรในวัยทำงานทั้งหมดในเขตอำเภอนี้ ๆ ในขั้นนี้ได้คุ้มตัวอย่าง
มากอุมละ ๑ อำเภอ

ขั้นที่สอง เป็นการคุ้มระดับหมู่บ้าน ได้คุ้มตัวอย่างหมู่บ้านจากอำเภอที่ตกเป็นตัวอย่าง
มาอำเภอละ ๓ หมู่บ้าน

ขั้นที่สาม เป็นการคุ้มตัวอย่างระดับกรัวเรือน ด้วยวิธีการคุ้มเป็นระบบ
ได้คุ้มตัวอย่างกรัวเรือนจากหมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่างมาหมู่บ้านละ ๓๕ กรัวเรือน

ด้วยวิธีการดังกล่าวโดยยอนี้แล้ว ผลการคุ้มตัวอย่างเพื่อการวิจัยในเขตชนบทของประ-
เทศไทยในโครงการวิจัยระยะยาว ได้กรัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น ๑,๔๖๖ กรัวเรือน จาก ๔๕ หมู่
บ้านของ ๑๕ อำเภอทั่วประเทศ ก็มีรายชื่อต่อไปนี้

- ๑. อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
- ๒. อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
- ๓. อำเภอสามเงา จังหวัดตาก
- ๔. อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร
- ๕. อำเภอดงขันธ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ๖. อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
- ๗. อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี
- ๘. อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
- ๙. อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ๑๐. อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
- ๑๑. อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
- ๑๒. อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

001445

๑๓. อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร
๑๔. อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๑๕. อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีเก็บข้อมูล

ได้ใช้วิธีสัมภาษณ์ โดยให้พนักงานสำรวจ สัมภาษณ์บุคคลทั้งชายและหญิงในครัวเรือน
หนึ่ง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ชาย

๑. ถ้าในครัวเรือนมีผู้สมรสเพียงคนเดียว ให้สัมภาษณ์สามี
๒. ถ้าในครัวเรือนไม่มีผู้สมรสเลย ให้สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน (เจ้าบ้าน) โดย
ไม่คำนึงถึง เพศ หรืออายุ
๓. ถ้าในครัวเรือนมีผู้สมรส ๒ คู่ หรือมากกว่านั้น ให้เลือกสัมภาษณ์สามีคนหนึ่ง ตาม
เกณฑ์ดังนี้ตามลำดับคือ
 - ก) สัมภาษณ์สามีที่เป็นเจ้าบ้านที่มีอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี และกำลังอยู่กับภรรยา
 - ข) ถ้าเจ้าบ้านไม่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ (ก) ให้สัมภาษณ์ชายที่มีอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี
แต่งงานแล้ว และอยู่กับภรรยา โดยพิจารณาว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ
ต่อการทำมาหากินของครัวเรือนมากกว่าคู่สามีภรรยาอื่น ๆ (ไม่นับเจ้าบ้าน)
 - ค) ถ้าไม่สามารถกำหนดได้แล้ว ผู้ใดมีความสำคัญต่อการทำมาหากินของครัวเรือน
ให้สัมภาษณ์ชายที่อายุโตสูงสุด แต่ไม่เกิน ๖๐ ปี แต่งงานแล้ว และอยู่กับ
ภรรยา

หญิง

ให้สัมภาษณ์ภรรยาของชายที่ถูกสัมภาษณ์และหญิงทุกคนในครัวเรือนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี
เคยสมรสแล้ว ไม่ว่าสถานภาพสมรสจะเริ่มนับไรก็ตาม เช่น หม้าย หรือแยกกันอยู่ก็ตาม

แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ในการสัมภาษณ์
ครั้งนี้ สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับ

๑. สมาชิกในครัวเรือน
๒. ความสัมพันธ์ทางครอบครัว
๓. ความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่มขึ้น (ถามจากหัวหน้าครัวเรือนชาย)
๔. ความภาคภูมิใจและความมุ่งหวัง เกี่ยวกับการศึกษาของบุตรชาย
๕. รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว
๖. ประวัติในด้านการย้ายถิ่น
๗. ภาวะการตาย
๘. ภาวะเจ็บรู้นะทางสังคม
๙. ผู้ที่ตัดสินใจในกิจการของครอบครัว (ถามจากหัวหน้าครัวเรือนชาย)
๑๐. การติดต่อกับโลกภายนอก
๑๑. ความเชื่อในสิ่งนอกเหนือธรรมชาติ
๑๒. ลักษณะของบ้าน
๑๓. การอนามัย ✓
๑๔. ผู้ที่ตัดสินใจในกิจการของครอบครัว (ถามจากภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน)
๑๕. ประวัติและฐานะทางสังคมของผู้ให้สัมภาษณ์ หญิง

๑๖. การสมรส
๑๗. การตั้งครรภ์และการให้กำเนิดบุตร
๑๘. ความสามารถที่จะมีบุตรได้
๑๙. ความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่มขึ้น (ตามจากภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน)
๒๐. ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ได้เสนอข้อมูลขั้นปฐมภูมิที่ได้จากการสำรวจในเขตชนบทของโครงการวิจัยต่อเนื่อง - ระยะยาวฯ ในรูปตาราง แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามปัจจัยต่าง ๆ และใช้วิธีการวิจัยทางสถิติวิเคราะห์ที่จำเป็น เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ และได้กำหนดการวิจัยที่เกี่ยวข้องมากกว่า ๖๐ ของการวิจัยนี้ด้วย

ลักษณะโดยทั่วไปของประชากรตัวอย่าง

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวฯ ในส่วนที่เป็นการวิจัยรอบแรก ในเขตชนบท มีจำนวนครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งสิ้น ๑,๘๓๖ ครัวเรือน ประกอบด้วยครัวเรือนซึ่งหัวหน้าครัวเรือนชายเป็นผู้ให้คำตอบในการตอบแบบสอบถามในส่วนของหัวหน้าครัวเรือนชายด้วยตนเอง จำนวน ๑,๓๘๕ ครัวเรือน หรือประมาณร้อยละ ๗๕ ของครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง

จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๑,๘๓๖ ครัวเรือน จะพบว่าครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน ๒ คนนั้นมีถึงร้อยละ ๑๘.๘๒ ครัวเรือน ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวนต่ำกว่า และสูงกว่า ๒ คนขึ้นไปนั้นจะมีจำนวนร้อยละที่ลดลงไปตามลำดับ เช่นครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน ๕ คน และ ๗ คน จะมีจำนวนร้อยละ ๑๓.๑๒ และ ๑๓.๘๐ ตามลำดับ ครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวนมากกว่า ๑๐ คนขึ้นไปนั้นมีจำนวนน้อยมาก ที่น้อยที่สุดก็คือ ครัวเรือนที่มีสมาชิก

ในครัวเรือนจำนวน ๑๖ คน มีเพียงร้อยละ ๐.๑๘ เท่านั้น จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูงสุด
คือ ๑๘ คน ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ร้อยละของครัวเรือน
๑	๑.๐๗
๒	๘.๐๘
๓	๗.๗๗
๔	๑๐.๗๘
๕	๑๓.๑๒
๖	๑๘.๘๒
๗	๑๓.๘๑
๘	๑๑.๕๓
๙	๘.๓๑
๑๐	๖.๘๗
๑๑	๕.๕๑
๑๒	๑.๕๘
๑๓	๑.๐๗
๑๔	๐.๗๑
๑๕	๐.๒๘
๑๖	๐.๑๘
๑๗	๐.๒๘
๑๘	๐.๒๘
ไม่ทราบ	๐.๐๘๖
รวม	๑๐๐.๐ (๑,๖๘๕)

ใบเรื่องจำนวนกุสมรสทั้งหมดที่อยู่ในกรัวเรือนเดียวกันนั้น ระหว่างกรัวเรือนร้อยละ
 ๓๕.๐๓ มีกุสมรสเพียง ๑ กุอยู่ในกรัวเรือน ๑๑.๘๖ มี ๒ กุ ร้อยละ ๑.๑๕ มี ๓ กุ
 ส่วนกรัวเรือนที่ไม่มีกุสมรสอยู่เลยนั้น มีถึงจำนวนร้อยละ ๑๑.๕๕ จำนวนกุสมรสสูงสุดมี ๔ กุ

ตารางที่ ๒ ร้อยละของกรัวเรือน จำแนกตามจำนวนกุสมรส

จำนวนกุสมรส	ร้อยละ
ไม่มีกุสมรส	๑๑.๕๕
๑ กุ	๓๕.๐๓
๒ กุ	๑๑.๘๖
๓ กุ	๑.๑๕
๔ กุ	๐.๓๕
รวม	๑๐๐. (๑๐๕.๖)